

OVER RUUSBROEC'S LICHAAMSBOUW

In VANDEN XII DOGHEDEN lezen we : « Het woende een goet man te Brucel, die sijn vesper eens versliep, want hi hadde licht des nachts te metten gheweest. Ende doe wert hi mit also groter onweerdicheit op hem selve ghekeert, dat hi seide dat hi waerdich waer, dat men hem al Brabant doer sleepte ». Het lijkt niet zo ondenkbaar dat deze melancholische man, met die unieke strafopeising, Ruusbroec zelf was. Ruusbroec had toch ook, en had toch ook toen hij in Brussel woonde, een depressie doorgemaakt, er zich een tijdlang stil en zwijgzaam gedragen, er eenzaam en onverzorgd door de straten gelopen, er ongelukkig en verachtelijk uit gezien. Hoe dan ook, en al beschouwt Kretschmer de mystieke hang als typisch schizothym, Ruusbroec was een complete cyclothyme. Men vindt immers ook, en vooral, zijn blijde verschijning vermeld, zijn vriendelijke, beminnelijke en welwillende omgang, en wat hem als kunstenaar kenmerkt is goede humor, warm realisme, veel stof, weinig vorm.

Was Ruusbroec, zoals nagenoeg alle cyclothymen, ook pycnisch gebouwd ? Het bekende « waarschijnlijk echte » portret uit de zestiende eeuw, valt eerder tegen ; Ruusbroec is er mager en scherp. Dit portret is evenwel noch het enige noch het oudste. Ouder, « mogelijk nog vervaardigd omstreeks Ruusbroec's dood » (*Pater Reyens*) is een miniatuur « in Hs. 19295-97 der K.B. te Brussel dat uit Groenendaal afkomstig is, en er ook wel werd geschreven ». Welnu, op die miniatuur heeft Ruusbroec een « ietwat vol wezen ». Ouder is ook het Praeconiale Viridivallis waarop we Ruusbroec midden een twintigtal andere kanunniken zien, en waarvoor « toch wel zoveel mogelijk de meest echte portretten, voor zoverre ze bestonden, zullen zijn gecopiëerd ». En hier, op dat Praeconiale, waar hij ten voeten uit getekend staat, is Ruusbroec een ideale korte, ronde, zware pycnicus.

Blijkbaar niet zonder enige teleurstelling schrijft Pater Reypens : « Terwijl we daar (op het portret uit de zestiende eeuw) een enig karaktervol en uiterst persoonlijk schouwerstype vinden uitgebeeld, hebben we hier niet meer dan een goedig en beminlijk, maar oppervlakkig en tamelijk alledaags brave-mensenfiguur. Tegenover het ascetische ginds, hebben we hier het meer volle en bijna welgedane ». Een bijna welgedane Ruusbroec, waarom niet, als we vernemen dat hij, lijk een echte cyclothyme, de mening was toegedaan dat men met trek aan tafel mag gaan en met smaak mag eten, dat dit een teken van gezondheid is : « Ende al eest dat hi (de mens) overmids hongher gheneight es met loste toe der spisen, dat en es ghene sonde. Ende al ghevoelt hi oec dat sine nature ghenoechte nempt in den smake vander spisen, die hi nemen moet ende diere heme noet es, dit es oec gheene sonde, want dese dinghe sijn van naturen in alle menschen die ghesont sijn ». Hoe helemaal anders dacht over eten en drinken, de zo schizothyme auteur der *Imitatio* : « Nam comedere, bibere et ceteris necessitatibus naturae subjacere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto ». Men is ook heilige volgens zijn temperament.

Dr. K. Van Acker.